

Pa pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnishvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ 50 „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnishvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 207.

V Ljubljani, v torek 11. septembra 1900.

Letnik XXVIII.

II. slovenski katoliški shod.

Pod najugodnejšimi znamenji se je večeraj pričel drugi slovenski katoliški shod. Že prvi dan je došlo od blizo in daleč toliko naroda, da je bilo zborovališče malone napolnjeno. Ob petih se je zbralo mnogo udeležencev v stolni cerkvi, kjer je presvetli knezoškof ljubljanski zapel »Veni Sancte Spiritus« ter udeležence blagoslovil z Najsvetejšim.

Na to se je vršilo v Alojznici osnovno zborovanje. Zborovališče v Alojzijevisču je zelo prikupno, idilično umetno in naravno ozaljšano, z električno lučjo razsvetljeno ter dovolj prostorno, da bo vsprejelo va-se na tisoče oglašanih udeležencev.

Predsednik pripravljalnega odbora, generalni vikarij prelat Flis je otvoril osnovno zborovanje z nastopnim govorom:

Presvitla knezoškofa!

Velečastiti udeleženci osnovnega zbora!

Ves slovenski narod se danes ponosno ozira v belo Ljubljano, kajti poslal je semkaj svoje najvrednejše sinove, navdušene za blagor njegov, polne ljubezni do domovine slovenske. Dolgo se je Ljubljana pripravljala na ta dan, dolgo se ga že veselila, srčne želje so se ji danes izpolnile.

Pozdravljam vas torej v imenu zavednih srčnih katoličanov mesta Ljubljane pri drugem katoliškem shodu. Pozdravljam vas, odlične goste od severa in juga. Vsi zavedni katoličani mile domovine pozdravljamo presvitlega škofa iz daljne Amerike, iz škofije St. Cloudske, Jakoba Trobca, ki je, bivajoč za nekoliko časa v mili domovini, počastil naš drugi katoliški shod s svojo navzočnostjo. Pozdravljam vas, dragi prijatelji iz zelenega Štajerja, starega Korotana, z dežele, kjer morje jadransko buči ob bregovih zemlje slovanske, od tam, kjer Soča krasno deželo zaliva, — vsi pa prav iz srca podamo roko v pozdrav vam dragi bratje iz zemlje hrvatske, ki ste v krasnih resolucijah prvega vašega katoliškega shoda kazali, da stojite na tisti nepremakljivi skali, kakor narod slovenski.

Veselim se drugega katoliškega shoda. Oni, ki se ga ne vesele, ki nas gledajo zavistno, sovražno, so Slovenci le po krvi in jeziku, nimajo pa več duha slovenskega, imeli so ga sicer njihovi očetje, toda sinovi so se izneverili, postali so tujci po mišljenju. Kar je še njihova mati ljubila iz vsega srca, kar so njihovi očetje branili s srčno krvjo, oni teptajo v blato, napojeni s tujimi nazori.

Mi pa, ki nas je danes zbrala bratska ljubezen, hočemo te dni pokazati svetu javno in slovesno, da smo, kar so bili naši očetje, zvesti veri Kristusovi, prisegati hočemo pri

drugem katoliškem shodu konec 19. stoletja zvestobo sveti veri, zvestobo svetemu očetu Leonu XIII., namestniku Kristusovemu na zemlji, zvestobo mili domovini in udanost iz vse svoje duše milemu, občudovanja vrednemu vladarju, ki ga nima vrstnika na nobenem prestolu sveta.

Od prvega katoliškega shoda do danes se je izvršil v narodu slovenskem jako velik napredek, došel je do večje samozvesti, do večje veljave pri drugih narodih. Toda, žalibog, pojavil se je tudi po napačni poti jako pomenljiv napredek. Ta napredek je v tem, da hočejo po tujih vzgledih vreči od sebe vezi, ki jih nalaga vera in nprav in prižgati narodu moderno luč, prižgano pri severni luči, — a gorje slovenskemu narodu, ko bi hotel hoditi za to lučjo, ne bil bi več dolgo narod slovenski, pogreznil bi se v močvirje, kakor se pogrezne popotnik, ki se da preslepiti svetlim veččam.

Lepo bo izvršil drugi katoliški shod svojo nalogo, ako zopet poživi prepričanje, da ako Gospod ne varuje mesta, čujejo čuvaji zaman, ako Gospod ne zida hiše, zastoj delajo delavci. Ako prvo točko slovenskega programa zavržemo, ako vržemo vero iz zasebnega, družinskega in socialnega življenja, zastoj se trudimo, narod ohraniti in povzdigniti ga do višje stopinje blagostanja.

V vesoljnosti, v kraljestvu vidnega stvarstva delujeta pri gibanju nebesnih teles dve nasprotni sili, centripetalna in centrifugalna sila, sredotočnost in odsrednost; prva priteguje vsa telesa k svojemu središču, druga sili proč od središča, hoče jih odtrgati od središča.

V kraljestvu duha delujeta dve podobni sili vsaj toliko časa, dokler je človek na svetu. V našem srcu bojujeta se ti dve sili neprestano, ena nas vleče k Bogu, svojemu središču, kajti nemirno je človeško srce, dokler ne počiva v Bogu, središču vsega stvarstva, druga nas hoče odtrgati od Boga; zdaj zmaga ena, zdaj druga. Tako je v zasebnem življenju posameznikov, kakor tudi v javnem življenju narodov. Ako sedanje življenje in njegove pojave opozujemo pozorno in pazno, moramo pripoznati, da so odsrednjenosti sile dobile pretežje, kajti sedanja duha časa deluje z vso silo na to, da bi duha človeškega odtrgal od Boga. Gospod Bog, stvarnik vesoljnosti, se v svojem lastnem stvarstvu od svojih lastnih stvari taji, ali kot nekaj čisto nepotrebnega prezira.

V sedanjem političnem življenju nadvladuje centrifugalna sila, kdo se v politiki zmeni za središče vsega stvarstva, za Boga, za njegove zapovedi. Odtod tolika nestalnost v postavodajavstvu, kajti ako se to središče

zapusti, kje se bo našlo kako drugo središče!

V socialnem življenju nadvladuje centrifugalna sila, — eni Boga taje, drugi ga prezirajo.

V družinskem življenju, zlasti v nekaterih krogih, nadvladuje odsrednost. Kje je krščanska izreza otrok?

Gorje malemu narodu slovenskemu, ako tudi pri njem dobi pretežnost ta centrifugalna sila! To zabraniti in poživiti zavest, da bi bilo to velika nesreča za narod, je lepa naloga drugega katol. shoda.

Kaj lepe navode bo dal drugi katoliški shod za zasebno, družinsko in socialno življenje. Možje učenjaki, prvi strokovnjaki naroda so se posvetovali in nasvetovali, kaj bi rešilo, kaj bi do višje stopinje blagostanja povzdigniti moglo mili narod slovenski. Razglasile se bodo resolucije drugega katoliškega shoda po vsej slovenski zemlji in živimo v veselem upanju, da bodo obrodile mnogo lepega sadu.

Gotovo pa je tudi, da se bodo razne človeške strasti oglasile proti resolucijam, kakor v noči vzbujene zveri, — toda to nas ne straši, nam ne jemlje poguma, kajti prišlo bo jutro, zasvetila bo tudi slovenskemu narodu solnčna luč in v tej nadi se zbira drugi katoliški shod.

Duh časa nam je nasproten, ker je centrifugal, tudi našim resolucijam bo nasproten, ker so centripetalne, ker veje v njih krščanski duh, ker zahtevajo, naj krščanska načela vladajo v političnem, v socialnem, družinskem in osebnem življenju. Mora priti do boja; toda boja se ne bojimo. Kristijani smo, kristijani pa stari bojevniki vajeni bojev že od Nerona semkaj skozi vsa stoletja zoper raznovrstne nasprotnike, zoper raznovrstno inteligenco, vse drugačno, kakor je sedanja. Kje je vsa ta inteligenca, krščanstvo pa še vedno stoji. Prihodnost bo katoliška, to stoji pribito. Bodimo pa si zvesti, velika je naša naloga, tako velika kakor ona prvih kristijanov, da so pokristijanili svet. Prave inteligence se krščanstvo nikdar ni balo, z veliko navdušenostjo so je je oklenilo. Ako se bojujemo zoper napačne nazore sedanje takozvane inteligence, bojujemo se za najdražja blagra, katera nam je prineslo krščanstvo, za vsa blagra, noter do maternega srca, katero nas je v mladosti naši ljubilo in zgojilo krščansko.

Narod bo stal, ako bo imel svoje središče v Bogu, toda posamezni bojevniki zginjajo z bojišča. Mnogi, ki so pri I. shodu vneli za najlepše ideje in mnogi, ki so navdušeno pritrjevali resolucijam, počivajo v Bogu, za nje se bo darovala v sredo ob

8. uri daritev sv. maše, katero bode opravil za njihov dušni pokoj prevzvišeni kardinal Jakob Missia.

Toda boj se mora nadaljevati, dela je in še ga bo mnogo. Ta boj, to delo mora biti vzvišen ideal za vas, visokodušni možje, ki ste v cvetočih letih moške starosti, za vas, ki se pripravljate za resno nalogo življenja. To delo mora biti vzvišen ideal v prvi vrsti za vas, vzorne matere in hčere slovenske, ki bote strah Božji in ljubezen božjo prve sadile v srca roda slovenskega. Z veseljem upanjem pozdravljam tudi svetlo luč prelepe Danice, ki bo v burnih časih svetila in z uma bistrim mečem se borila za naroda najdražje svetinje. O, da bi vse-mogočni Bog prav mnogo src napolnil s sveto navdušenostjo, neprestrašenostjo in požrtovalnostjo za tako sveto delovanje.

Da, navdušenosti, neprestrašenosti in požrtovalnosti je treba, da priborimo krščanskemu duhu zmago v družinskem, socialnem in političnem življenji milega nam naroda slovenskega!

V to pomozi Bog, v čegar imenu otvorim II. kat. shod!

Nato je pozdravil shod odvetnik dr. Hurban, voditelj kat. narodne stranke na Moravskem. Bil je burno pozdravljen.

Zastopnik moravskih Čehov dr. Hurban je pozdravil shod v navdušenih, zbranih besedah. Glavne misli so bile nastopne: Pridem od groba sv. Metoda, donašam Vam pozdrave cele slovanske katoliške Morave. Radi smo prišli. Sto milj dolga pot nam ni bila predolga, ker vodila nas je na tem potu ljubezen, bratska ljubezen do Vas Slovencev. Mi moravski Čehi in vi Slovenci smo bratje po krvi, a tudi bratje po veri. Žal da je mej nami zasajen klin narodnih neprijateljev in klin verskih neprijateljev liberalcev. Toda dolžnost naša je, da se spoznavamo, da se ljubimo, da smo v tej mesebojni ljubezni močni. Ako bi se Slovani v Avstriji poznali, ako bi zjedinjeno nastopali, reprezentovali bi v državi nepremagljivo moč v blagor narodov, v srečo države. V slovanstvu dremlje velika sila in ta sila prebujena in zgrajena na podlagi vere katoliške je nepremagljiva. Podlaga nam mora biti vera, kajti vera je podlaga vsaki kulturi. Nobene kulture brez kultura. Vera Cirilo-Metodijeva je v nas zasidala kulturo, zato hočemo tej veri, tej kulturi ostati zvesti. Žal da se v narodu češkem in slovenskem kaže tudi nasprotna liberalna struja. Ta struja bi dovedla nas do propasti, ako bi zmagala, ker odvrta narode od Boga, od idealov. Kjer ni vere, ondi ni kulture, ni svobode, ni sreče, ni bodočnosti. — Narodnost brez krščanstva nas ne reši, zato treba da se družimo h skupnemu delu v znamenji križa. Zato se Slovani spoznavajmo, ljubimo in združeno delujmo. V to ime prinašamo Vam po naročilu katoliških Moravanov ne samo svojih rok, no i svoja srca želeč, da se zagrlimo na vaših zlatih sreh, da se ob plamenu svetih idealov vna-memo za skupno slovansko in krščansko

delo, za vero in domovino. To naše delo naj milostni Bog stotero blagoslovja!

Osnovni shod „Slomškove zveze“.

Najlepši spomenik velikemu pedagogu Slomšku so postavili med nami ob početku II. slov. kat. shoda naši katoliško misleči učitelji in vzgojitelji. Odločno so dvignili njegov prapor, na katerem je zapisano: **Krščanska muljudstvu krščanske vzgoje!** — Ob obilni vdeležbi se je vršil včeraj ob 3. uri osnovni shod »Slomškove zveze« katol. učiteljev in odgojiteljev. Udeležencev je bilo 143, med njimi posebno častno zastopane naše vrle gospodične učiteljice. V imenu kat. češkega učiteljstva je bil prisoten nadučitelj Kadlčak. Zastopana je bila kat. narodna stranka po predsedniku slov. kat. polit. društva, dr. Šusteršiču, slov. kat. društvo »Danica« se je tudi tukaj odlikovalo s svojim nastopom.

G. učitelj Jaklič je pozdravil zborovalce kot sklicatelj. Pozval je, da se voli shodu predsednik. Z vzklikom je bil izvoljen g. Jaklič. Zapisnikarjema sta bila izvoljena g. Fatur in g. Slabšak (živio-klici!).

Učitelj Jaklič ogovori navzoče z nastopnimi besedami: V imenu pripravljalnega odbora vse najiskrenejše pozdravljam, zlasti pa vas svoje tovariše in tovarišice, zato ker se niste udali terorizmu ljubeznjivih tovarišev iz liberalnega tabora ter se ne sramujete pokazati, kaj da smo, namreč: slovenski učitelji, pa tudi katoliški učitelji. Malo nas je, a odkrito povem, da vas niti toliko nisem pričakoval, ker poznam razmere v deželi. Le pogledjmo! V vseh zastopih, kateri odločujejo o usodi učiteljstva, imajo absolutne večine liberalci; zato so postali naši tovariši liberalnega mišljenja prešerni in naduti ter se smatrajo absolutne gospodarje v našem stanu. Vsak pojav med učiteljstvom, ki meri na to, da se pokaže slovensko učiteljstvo kot učiteljstvo katoliškega naroda, prekriče in nosilje katoliških idej med učiteljstvom osmešijo podtikajoč jim umazane namene. Tega terorizma ne prenese vsak, raje prikriva svoje mišljenje in z nami čuti skrivaj. Močnih natur ni! V naših vrstah je doma boječnost in malosrčnost! Upam pa trdno, da vaš lep zgled, spoštovane tovarišice in ljubi tovariši, vlije našim malosrčnim in boječim tovarišem svetega poguma, da bodo premagali strah in sram, ter poslej neustrašeni se potegovali za katoliška načela tudi na polji vzgoje in pouka, za ona načela, ki jih je precizoval prvi pedagog našega naroda, dični naš Slomšek, katerega ime nosi naše društvo. (Slava!) Zato še enkrat pozdravljeni ve tovarišice in vi tovariši! Pozdravljeni pa tudi vi, sotrudniki naši pri vzgoji in poduku, gg. kateheti. Vaša navzočnost svedoči, da hočete z nami delovati složno za ena in ista načela (Klici: Hočemo!). Prav tako! Spoznajmo se, ljubimo se in podpirajmo se! (Navdušeno odobravanje.) Pozdravljam pa tudi vas, častiti somišljeniki,

ki ste prihiteli na naš shod. Vaša navzočnost pa priča, da tisti slovenski učitelji, ki se borimo za svobodno krščansko šolo in svobodno krščansko učiteljstvo, nismo tako osamljeni, kakor bi rad videl naš nasprotnik. To nam daje pogum, saj vidimo, da bomo imeli v bodoči borbi za krščansko šolo in stanovsko pravico krepko oporo tudi v naših somišljenikih izven stanu. (Goto!) Trnje je pot, katerega smo nastopili, pa to nas ne plaši! Stara, pa večno mlada in zmagovalna krščanska ideja je nam porok, da zmagamo. Borba bode brez dvojbe huda in strastna, toda te se ne bojimo, ker se borimo za pravično stvar, podpiral nas bode sam božji Učenik in nam dal konečno zmago. Tovariši, bodimo srčni in stanovitni. Iskreno želim, da bi današnji shod rodil obilo dobrega. Naj bi bili sklepi, ki jih bomo danes naredili, trden temelj, na katerem bode zgrajena krščanska in narodna šola.

Predno začnemo zborovati, zdi se mi primerno in potrebno podati nekaj misli in načel, katerih se držimo učitelji, ki stojimo pod Slomškovim praporom. Ne zaradi vas, častiti somišljeniki, ampak zaradi onih naših tovarišev, ki iščejo podatkov in resnice o našem gibanju in naših smotih iz »Učit. Tovariša« in celo iz »Slov. Naroda«, in še menijo, da so ona poročila resnična. Morda bode ta ali oni vendar spoznal, da je treba piti čisto vodo pri viru, ne pa v mlakužah.

Program, katerega misli zastopati Slomškova zveza, smo priobčili v I. številu »Slov. Učitelja« in katerega, tako upam, ste po večini prebrali. Zato ga ne ponavljam v vsej podrobnosti, ampak ponovim jedno:

Naš program je narodna in krščanska šola in tako tudi učiteljstvo: narodno in katoliško ne samo po imenu, ampak tudi po srci in duhu, katoliško ne samo doma za pečjo, ampak tudi v javnosti. (Vsestransko odobravanje.)

Ta program, ki ga mora dobiti vsak pravi Slovenec, ima mnogo nasprotnikov, ki se rekrutirajo iz liberalnega in demokratskega tabora. Ti so vrgli mej svet množino fraz, ki naj zatemne jasnost našega programa, naslikali so grozen bav bav duhovniške nadvlade, nad učiteljstvom, ki naj spravi vsakega količkarj svobodoljubnega učitelja v nasprotje temu programu.

In tukaj priznam, da je velika večina slovenskega učiteljstva nasprotna in deloma, sodeč jih po »Učit. Tovarišu«, sovražna temu programu. Morda iz prepričanja? Jaz dvomim. Velika večina frazam verjame iz nevednosti in naivnosti in jih sprejemlje kot čisto resnico. Zlasti poučarjajo, da zahtevajo škofje nadvlade duhovščine v šoli, in slikajo to takó, kakor bi bil potem vsak učitelj pod vednim nadzorstvom duhovnika v šoli, doma in zunaj, a tega nihče ne zahteva. Naši škofje so samo zahtevali garancijo, da se katoliški otroci podučujejo v katoliškem duhu. In vendar, manj niso mogli zahtevati, saj so vendar katoliški škofje. In s katoliškim duhom mora biti vendar prešinjeno

tudi učiteljstvo katoliških otrok. — Duhovščina hoče učiteljstvo zaslužiti, je drugi »schlager«, in ljudje beró, kimajo in verjamejo. In za dokaz jim pripovedujejo resnične dogodke, pa tudi bajke, kako se je nekdanj godilo, ko so duhovniki gospodarili v šoli in z učiteljstvom.

To je bilo morda nekdanj, in to nikdar več mogoče ni. A takrat je bilo to naravno. V svoji hiši sem jaz gospodar! V šoli gospodarijo ustanovitelji šol dandanes in takrat, ko so šole ustanavljali duhovniki in nihče drugi, so bili vendar duhovniki tudi gospodarji v njih. Ali ni to naravno? Duhovniki so naučili kake mežnarje branja in pisanja in so jim potem izročali v poučevanje vaško deco. Seveda so morali biti taki učitelji podložni duhovnikom, svojim gospodarjem, saj niso imeli dovolj izobrazbe niti dohodkov, da bi mogli delovati in nastopati svobodno.

A tako stanje šol in učiteljstva ni več mogoče. Vpričo izobrazbe učiteljstva je dandanes učiteljski stan ravnopraven z duhovskim in dandanes ni duhovnikov, ki bi hrepeli po osebni nadvladnosti nad učiteljstvom, ako je pa kateri med njimi tak, je zaostal za duhom časa, niti ne ume svojega poklica. Pripoznavam, da se dobe oblasti željne osebe tudi med duhovništvom, kakor se dobe take neznosne osebe tudi v drugih stanovih, ki hočejo, da se jim vse vklanja, vendar se iz tega ne sme sklepati na cel stan. Veliko se vpije, kako je učiteljstvo preganjano od duhovnikov. Tu in tam gotovo, toda vprašam vas, ali morda zaradi stanu kot takega? Ne! Ampak osebni razpori so navadno povod takim zakonitim napadom od te in one strani. Čudno pa je, da tisti, ki imajo navadno polna usta o duhovnikih kot preganjalcih učiteljstva, navadno molče in klonijo modre glave do črne zemlje pred raznimi mogotci, ki tudi dostikrat preganjajo tega in onega učitelja. Mi hočemo svobodno učiteljstvo in enakopravno z drugimi stanovi. Osvoboditi se hočemo zlasti one birokratične more, ki zamori vsak svoboden polet učiteljskega duha.

„Freie Schule u. freie Lehrerschaft“ doni dandanes vse vprek. Da! Svobodna šola, toda ne v tistem smislu, kot povdarjajo jun-govci, namreč brezverska, zakaj taka šola pri nas ni svobodna, ampak hinavska. Svobodna šola je za naše katoliške otroke samo ona, ki izobrazuje katoliške otroke v katoliškem duhu. Zato hočemo svobodno krščansko šolo in svobodno krščansko učiteljstvo.

Žal, da se pri nas pod imenom svobodna šola in svobodno učiteljstvo razume vse kaj drugega. Pri nas hočejo s tem imenom liberalno učiteljstvo in sicer liberalno v smislu »Slov. Naroda.« Svobodna šola in svobodno učiteljstvo je pri nas bojni klic na borbo proti verskemu vplivu v šoli in proti duhovščini, toda ne v korist učiteljskega stanu, ne v blagor slovenskega ljudstva, ampak samo v korist neke klike, tako imenovane

LISTEK.

Na božjo pot in razstavo.

VIII.

Lurd, 15. avg.

Tri dni v Lurdu.

(Konec.)

Nekaj posebnega so lurske procesije. Sicer ni dovoljeno v Franciji, javne sprejete imeti, toda v Lurdu je izjema. Že prejšnja dva večera sem imel priliko, priostovati taki procesiji. Ko je mrak legel na zemljo, zbrali so se romarji pri jami, s svetlami v rokah. Luč pri luči se pokaže, na isoče plamenov je plapolalo v reki. Po dva n dva se začneta premikati, procesija se azprostre. Najprej zavijejo proti rampi, ki vede k baziliki. Od tod spet nazaj po drugi strani in naposled se zbero vsi pred ožnovensko cerkvijo. Lepo je videti to procesijo, ki se vije v polkrogu pred cerkvijo n tisoče pa tisoče lučic sveti v nočni tenoti. Kajpada je tudi fasada cerkve primerno azsvitljena. Romarji pa molijo rožni venec n prepevajo narodne pesmi z refrenom: Ave Maria!

Ali kakor so taki izrazi in odmevi v Lurdu navadni po letnem času, veliki prazniki venderle presegajo vse druge slovesnosti. Že dopoldne je bila Veliki šmaren slovesna sv. maša z nedosežnim petjem; peli so dečki. Sv. maše so se brale od rane jutra do opoldne po vseh altarih. Obhajancev je bilo na tisoče in spovednice so bile oblegane od spovedencev.

Popoldne pa je bila ob 4. uri procesija lurskih meščanov. Sprevod je šel iz stare farne cerkve v mestu do lurske jame. Najprej je stopal orjaški mož v rdeči uniformi, z veliko srebrno palico v roci, kot reditelj; temu so sledili višnjevo oblečeni ministranti s čepicami na glavi, za njimi šolarji in zastopniki obrtnikov, kmetov in društev s svojimi banderi. Nato je stopala godba, ki je štela do 50 mož, za godbo je stopal spet mlad mož v višnjevi uniformi, in za njimi žene s svojimi banderi. Najprej so stopale belo oblečene šolarice s svojimi učiteljicami, tem so se pridružila dekleta, vsa belo oblečena z venci na glavi, zadnje štiri pa so nosile kip lurske Matere božje v dragoceni nosilnici pod srebrnim baldahinom. Naposled so šle žene, črno oblečene, za svojim banderom, s trakovi in svetinjcami na prsih, a zaključili so procesijo ključarja

s stavnicama, duhovščina in celebrant s sv. R. T. v burzi. Najzadnje je šel možak, ki je nosil nebo nad sv. R. T.

Res impozantna je bila ta procesija. Udeleženci pa so se vedli vzgledno in pobožno. Res procesija, ki Boga poveličuje in želje Marijine izvršuje: naj se v procesijah zbira pred njenim svetiščem!

Ko se procesija v lepem redu postavi pred jamo, stopi duhovnik na prižnico in v izbranih besedah poveličuje Marijo kot pribežališče grešnikov. Po govoru so bile molitve in blagoslov z Najsvetejšim. Nato se je procesija v taistem redu vračala v farno cerkev.

Kakor pa mi ta procesija ne uide iz spomina, tako tudi ne razsvetljava, ki je bila zvečer ob osmih.

Mrak je legel na zemljo. Na poti od elektrarne do cerkve je bilo polno človeških podob, ki so se hitro premikale. Električni tramvaj je drdral ob mostu in z gore Jer se je čul ropot železnice-zobače. Mogočno je žuborel Gav v svoji strugi, platane so šepetale ob vetru, gori na nebu pa je bleščalo na tisoče zvezd.

Kar se razsvetli po okolici. Hiše v obližju cerkva se pokažejo v žarečih lučicah. Gora Jer zažari ob vrsti belih lučic in vrh

gore žari veličastna luč v podobi velikega križa. Kip Matere božje na terasi pred cerkvijo zamiglja v lučicah, pokaže se portal rožnovenske cerkve ves v svetlobi, žarnice odsevajo ob robih in oknih, ob vratih in ob balustradi. Toda to še ni vse. Kmalu zažari tudi kupola v nešteti lučicah, zažare vrata pred kripto, zablišče stebriči in stene, zablišči tudi pročelje bazilike v najraznejših barvah. Bilo je kakor veliko polje, nasejano s samimi žarnicami. Počakamo še za hip in že je zvonik v svetlobi. V linah se blešči lurski grb »NDL« (Notre Dame de Lourdes) v mavričnih barvah, a kar skoro ne bi verjeli, zažari tudi navisi vršidek zvonika v metalnih barvah.

In ob tej razsvitljavi, ob tem električnem morju, se spet vije sprevoz po rampah in balustradah v lepem polkrogu, romar pri romarju z gorečo svečo v roci, pojoč: Ave Maria!

Naposled se sprevoz ustavi pred rožnovensko cerkvijo in moški zbor je zapel navdušeno: Te Deum laudamus . . .

Ali čas hiti! Treba se je posloviti od ljube Gospe v Lurdu. Še enkrat jo pozdravim ob jami, le še en požirek njene vode, le še en pogled nazaj — in že nas omnibus vleče proti kolodvoru.

slovenske liberalne stranke, ki brez pomoči učiteljstva pri sedanjih razmerah brez moči in upliva zgine s pozorišča.

Da je tak boj, svedoči „Učiteljski Tovariš“, zrcalo učiteljstva v nasprotnem taboru.

Citiram samo jedno številko za dokaz gorajšnje trditve.

Torej boj z duhovščino, to naj bode in o vsega delovanja učiteljev. Za tak boj mi nismo, ker ni v korist slovenskega naroda, niti v korist učiteljstva. Ker je „Zaveza“ prešla polagoma v liberalne roke, ker se smatra v „Zavezi“ zbrano učiteljstvo kot del narodne napredne stranke in je z izvolitvijo dr. Tavčarja in Hribarja častnim članom pritiskalo liberalen pečat „Zvezi“, prišel je čas ločitve. Dokler je bila „Zveza“ nevtralna, je bilo ondi mesta za vse učitelje, kakor hitro je pa postala politično strankarska, ni za one, ki niso somišljeniki — kolovodij „Zaveze“, ondi več mesta. Tako smo se ločili.

Več drugih značilnih dogodkov v ravnokar minoli dobi je še pospešilo razdor. Naša organizacija se je začela z ustanovitvijo „Slov. učitelja“ in ustanovitvijo Slomškove zveze se nadaljuje.

Seveda, to našim tovarišem, ki so mislili, da imajo vse učiteljstvo v žaklju in vedno pripravljeno na razpolaganje liberalcem, ni bilo všeč in pričeli so ljubeznjivo gonjo seveda v imenu svobode. Kako umevajo svobodo mišljenja, vidimo v zadnji številki. Tovariša, kjer se tovariš Kosi — ki pa ni v našem taboru — opravičuje zaradi svojega nastopa v Mariboru, ki je zagovarjal svobodo učiteljstva glede udeležbe učiteljskih duhovnih vaj.

Ondi se bere v dostavku uredništva nekako po domače povedano: nihče ne sme misliti in delati drugače, kakor mi kolovodje „Zveze“ in „Tovariša“ hočemo.“ Seveda še nekateri s tako svobodo prav dobro shajajo. Nam, ki smo se obrnili proti „Zvezi“ in „Tovarišu“, podtikajo vse mogoče umazane namene, samo tistih ne, katere res imamo.

Naši prijatelji nas poznajo in tem se ni treba opravičevati, nasprotnikov pa itak ne prepričamo. Samo na nekaj hočem namigniti, ker se mi zdi, da neče nihče videti, kakšno hinavščino uganjajo tisti naši kolegi v liberalnem taboru, ki nam očitajo, da smo zaradi dobička tacega mišljenja in da zaradi materijalnega dobička hodimo k duhovnim vajam.

Sedaj pa glejte! Ali moremo mi pričakovati pomaknenje v štatusu v višje plačilne vrste izven vrste? Ali moremo pričakovati dobrih služb v lepih krajih? — Kako? To mi povejte! Ali nam bodo liberalci delili nagrade za naše nazore? In liberalci imajo večine v deželni zboru, v dežel. odboru, deželni šolskem svetu, v mestnem šolskem svetu ljubljanskem, v vseh okrajnih šolskih svetih in po veliki večini v vseh krajnih šolskih svetih, zlasti pa v boljših krajih. — Ne, liberalci niso tako neumni, da bi nas zaradi našega naziranja protežirali, tako neumni so k večjemu naši ljudje, ki podpirajo tudi ljudi nasprotnega mišljenja.

To sem hotel pokazati, da ljudje, ki imajo najtesnejše zveze z najuplívnejšimi liberalci, nam očitajo zaradi našega mišljenja, dobičkarstvo. Dobitkarstvo je morda na njihovi strani, ako pa to ni, je pa tako govorjenje gotovo grda hinavščina. Še marsikaj bi vam lahko povedal, toda čas je kratek, zato ponovim:

Naše stališče je versko in narodno stališče. To stališče je bilo tudi prvega slovenskega pedagoga, nepozabnega nam Slomška. V njegovem duhu bomo delovali na polji slovenskega šolstva, ker smo prepričani, da tako najbolje koristimo slovenskemu ljudstvu, za katero moramo delati in živeti. (Navdušeno odobravanje.)

G. dr. Gruden pozdravi shod v imenu slovenske duhovščine. Potrebovali smo že davno takega shoda. Tisto krščansko učiteljsko gibanje, ki se javlja drugod po Avstriji, mora zapluti tudi v nas. Duh časa dela na to, da razdruži učiteljstvo in duhovščino. Pri tem pa stavi učiteljstvo v službo liberalnih namenov. Govornik pozdravlja slogo med

učiteljstvom in duhovščino, ker je obojemu ista smer — krščanska vzgoja!

G. nadučitelj Kadlčák, burno aplaudiran, prinaša pozdrave od kat. učiteljstva iz Moravske, iz zemlje Ciril Metodove. Katoliki vseh strok so bratje povsod. Slovstvo brez krščanstva ne more obstati. Pozdravi zavedne slovenske krščanske učiteljice. (Burni klici: Živele!) Taki, kot vaši, so tudi naši liberalci. A to je neslovenska židovina! (Gromovito odobravanje!) Proti tej se je boriti. Vaš Slomšek je dejal: narodnost in vera se ne dasta ločiti! V tem smislu si prisežimo zvestobo: podpirajte vi nas, mi vas! Zdar Buh!

Akademik g. Remec poudari v ime kršč. mislečega dijaštva, da je tako ogromna vdeležba pri osnovnem shodu „Slomškove zveze“ mogoča le valed prepričanja, da tako kot doslej, ne gre naprej. Spoznanje, da so vsi sinovi enega in istega naroda slovenskega, vsi otroci ene in iste, edino-prave sv. kat. Cerkve — je združilo slovenske, dobromisleče učitelje in vzgojitelje. Ne gre se za osebne koristi, marveč za krščanske ideale v odgoji. Ko zmagajo ti, zmagajo Bog, ko zmagajo Bog, zmagamo mi! (Dobro — živio klici! Živie kršč. akademiki!)

G. Zoré konstatira: narodno-napredni učitelji so si z izjavo v „Uč. Tovarišu“: da se mora biti boj med duhovščino in učiteljstvom toliko časa, dokler ne podleže ali ta ali oni stan — postavili spomenik brezmišelnosti, kajti udeležili so se proslave stoletnice Antona M. Slomška. (Mej-klici: K Strossmayerju so tudi šli!)

Izraža željo, da bi liberalni učitelji spoznali, da so ničeve marionete skrivnih moči, ki rujejo zoper prestol in oltar.

Predsednik Jaklič prebere pozdrave osnovnemu odboru; na prvem mestu smo čuli pismo ljubljence slovenskega ljudstva in nesebičnega prijatelja učiteljev, knezoškofa dr. Ant. Bon. Jegliča:

Škofovo pismo.

„Slomškovo zvezo“ prav pristrčno pozdravljam, želim Božjega blagoslova vsem onim pogumnim učiteljem in učiteljicam, ki se vkljub silnemu pritisku in neprestanemu javnemu sramotanju ne boje spoznati svojo vero v Boga in hočejo tudi učiteljsko svoje življenje po tej veri uravnati. Le naprej na začetem potu, le naprej, Vi pravi prijatelji katoliškega slovenskega ljudstva! Bog je z Vami, kdo bo zoper Vas!

Prilagam 200 K za zvezine namene.

† Anton Bonaventura, škof.

Prišlo je mnogo brzogajnih in pismenih pozdravov od vseh strani slovenskega učiteljstva in prijateljev šole. Burno je bil pozdravljen pozdrav dr. Medveda iz Maribora.

Tovariš J. Novak prebere pravila „Zveze“.

Članov se je oglasilo: iz kroga učiteljic in učiteljev 80, 6 profesorjev, 20 katehetov ter lepo število ustanovnih in podpornih udov.

Sledila je volitev v odbor. Izvoljeni so bili po predlogu g. naduč. Ranta sledeči gg. in gđe:

Fr. Jaklič, J. Novak, J. Čenčič, I. Bajec, Fr. Tomazič; Antonija Štupica, Pavla Krušič, Holzinger pl. Weidich, R. Vižintin. Izmed katehetov: Fr. Oswald, Ant. Kržič, dr. Jož. Gruden.

Tako se je prekrasno zasnova „Slomškova zveza“, navzlic temu, da je g. Luka Jelenc opazoval na stopnicah in korakal pred „Kat. Domom“ „na straži tiho gor in dol“!

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. septembra.

Po razpustu državnega zbora. V soboto, kot smo včeraj omenili, je zagledal beli dan cesarski patent z dne 7. sept. 1900, čegar prvi člen se glasi: Poslanska zbornica drž. zbora je razpuščena, in drugi: Splošne nove volitve za poslansko zbornico je takoj uvesti in izvršiti. S tem cesarskim patentom in včeraj objavljeno uradno izjavo v neuradnem delu sobotne uradne „Wien. Zeitg.“ se umevno peča vse avstrijsko časopisje in vse

skuša odgovoriti na vprašanje: kaj namerava Koerberjeva vlada z novimi volitvami in kaj se zgodi potem? Odgovora na to vprašanje ne ve nihče pravega, oziroma nihče ne zagotoviti, da se potem novih volitev vrne res redno delo v parlament, in niti vlada ne. Ministerski svet je sicer minuli petek po triurni seji soglasno sklenil, nasvetovati vladarju razpust parlamenta, in ker se je pri dotični seji vsekako tudi reševalo zgoraj omenjeno vprašanje ter rešilo v popolnem soglasju z vsemi člani kabineta, se sme sklepati, da je vlada prepričana o popolnem vspehu započete koraka. In vendar apeluje Koerber s tovariši samo na volivce, kar je znak, da je le od njih odvisen pozitiven ali negativen vspeh. Ta poskus je pa sila drzen in negotov. Po veliki večini so ostali volivci taki kot so bili v letu 1897, da na mnogih krajih je brezmejni radikalizem še znatno poslabšal tedanji položaj. Razmere v novem parlamentu se torej izpremene le v toliko, da se bodo le še bolj poostrila nasprotja. Da to ne bo pospešilo mirnega dela, je več kot gotovo. In vendar se je tudi poljski minister Pietak udal zahtevi, ki jo je poleg Koerberja najodločneje zagovarjal minister Wittek! Morda je večina v ministerskem svetu potolažila manjšino z oktroiranjem novega poslovnika? Mogoče, a to poročstvo je zelo nezanesljivo, ker vsak oktroi mora odobriti parlament. Bodo li molčali radikalci in mirno gledali, da jim zamaše usta in zvežjo roke? Menimo, da ne. Drugega sredstva pa vlada nima na razpolago in za oktroiranje nadaljnjih potrebnih naredb Koerber ni dobil potrebnega pooblastila. Sme se torej s popolno gotovostjo trditi, da je ta poskus že a priori ponesrečen, da bodo nove volitve provzročile le obilo troškov, napora in razburjenosti, koristi pa od njih ne bo nobene. Razpust bi bil torej le tedaj na mestu, ko bi vlada apelovala na volilce potom novega splošnega in enakega volilnega prava; le tedaj bi res govorilo pravo ljudstvo, ki mu že zdavna presedajo sedanje neznosne razmere. S sedanjim razpustom je pa vlada pokazala, da ni onemogel samo parlament, marveč pokazala je tudi svojo nezmožnost, ker si ni upala z močno roko poseči v nemško sršenovo gnezdo ter pravici in zakonu pripomoči do veljave. Čehi bi bili s tem prišli do svojih pravic ter skupno z ostalimi desničskimi strankami pomagali ukrotiti nemški element. — Doba novih volitev še ni določena, toda iz besedice takoj je razvidno, da se volitve ne vrše še-le prihodnje leto, marveč da bo v novembru že odprt novi parlament. Volivni boj bo vsekako v oktobru. Boj bo sicer vroč na vsej črti, a ohrani se večinoma povsod nesrečni status quo.

Kedaj se vrše nove volitve? Včerajšnji dunajski listi poročajo, da se je v soboto vršil ministerski svet, ki je razpravljalo o vprašanju, kedaj naj se vrše nove volitve. Po čeških listih posnema dunajska „Reichswehr“, da se izvrše volitve mej 15. decembra in 15. januarjem, oziralo se bo pri tem le na katoliške in pravoslavne praznike. Rok za sestanek parlamenta še ni določen. Volitve se vrše najprej za splošno kurijo, potem za kmečke občine, mesta in trge, trgovinske in obrtne zbornice in konečno za veleposestvo. Volitve v splošni skupini bodo direktne na Dunaju, v Pragi, Brnu, Lvovu, Krakovu, Gradcu in Trstu, na celnem Nižje Avstrijskem ter na Kranjskem, kjer bodo neki direktne tudi za kmečke občine. V mestni in kmečki skupini ima volilno pravico vsak, ki plačuje vsaj 8 kron davka. V ostalih krajih bodo volitve v prvih dveh skupinah indirektno. Vse priprave, posebno za splošno skupino, bodo trajale kajpada dolgo časa; vendar je pa dvomiti, da bi se takoj v cesarskem patentu tolmač tako, kakor zgoraj označeno.

Afera Tacoli-Ledohovski še vedno po pravici razburja avstrijske katoliške kroge. Zadeve Tacoli-Ledohovski zavzel se je najprej don Alfonso de Bourbon y Austria-Este, ki je v odprtem pismu pohvalil postopanje obeh avstrijskih častnikov ter javno izrazil svoje mnenje v tej zadevi kot katolik. To priliko je porabil dunajski kardinal knez nadškof Gruscha, ki se je v odprtem pismu v „Vaterlandu“ iskreno zahvalil vi-

sokemu dostojanstveniku v svojem imenu, kakor tudi v ime vsega avstrijskega episkopata in vsega krščanskega ljudstva v Avstriji za tako neustrašeno obsodbo prestopka božjih in državnih zakonov. Temu vzgledu je sledilo že tudi krščansko-socialno delavstvo v Avstriji in posebno na Dunaju, ter je upati, da bodo tudi drugi poklicani faktorji že skoro določno povedali svoje mnenje. Sicer se je pa, kakor čujemo, tudi že sam vladar resno zavzel posebno za Ledohovskega zadevo in zahteval že vse dotične akte. Zatrjuje se, da se temu vrne od vzeta čast, ter v bodoče ne bo več kaznovan noben častnik, ki bi se vsled svojega katoliškega prepričanja ne hotel dvobojevati.

„Magyar Ország“ za nemažarske narode na Ogerskem. Na Mažarskem se je pripetilo te dni nekaj nenavadnega. Prvo mažarsko glasilo se izjavlja proti nestrpnosti Mažarov napram ostalim narodnostim na Ogerskem. Piše namreč mej drugim: „Ultrakaunistička politika na Ogerskem ni opravičena. Ker v narodnostnem oziru ne pozna ničesar razun preganjanja, zatiranja ter brutalnega nastopa nasproti vsakemu narodnostnemu pojavu, odtuji in draži s tem nemažarske rodove narodni državi ogerski, loči posamne narodnosti in slabi ter izpokuje temelje narodnostnega poslopja. Naravna logična posledica je torej, da taka politika ne more več čuvati integritete naroda pred zunanjimi napadi, ker sama skrbi za naraščaj nemirnih, revolucionarnih elementov. Kratkovidna taka politika slabi moč narodov kar od dveh strani.“ — Avtor tega članka, neki L. M., pozivlja potem mažarsko javno mnenje, naj se pozovejo nezadovoljne narodnosti k parlamentarnemu sodelovanju, kjer naj se objektivno in pravično presojuje njih zahteve. — Iz navedenega je pač razvidno, da so gotovi mažarski elementi jeli tresti se pred bodočimi volitvami, vsled česar so napeli sedaj vse drugo struno. Vidi se pa, da na vsem ni najmanjše resnosti, marveč le strah pred vedno živahnejim gibanjem nemažarskih narodnostij.

Zarota proti sultanu. Po poročilih iz Carigrada, ki se pa sedaj oficijelno še ne potrjujejo, je ogranila sultanovo veselje povodom vladarskega jubileja neka tajna zarota, ki jo je zasledil njegov telesni zdravnik Mukim-bey minuli četrtek. Provzročiteljica zarote je bila neka dama v zvezi z dvema višjima uradnikoma in 118 drugimi osebami. Vse označene osebe so bile takoj aretovane in je uvedena tajna preiskava. — No, vest je brzkone do cela izmišljena, ker je bilo brzkone treba zopet nekaj reklame za zunanji svet. Sultanu morda razun kakega vladohlepne Turčina nihče ne streže po življenju.

Dogodki v Kint sicer sedaj ne razburjajo kdo ve kako evropskih držav, ker bokserji in kitajske čete večinoma mirno čakajo razvoja državne krize, pač pa se vse vprašuje, kaj bo z edinostjo evropskih vele-sil. Rusija zahteva, da se umaknejo vse evropske čete, Nemčija in z njo vred lepo šte-vilo drugih vlad se pa odločno upirajo temu nasvetu. Sedaj je poslala ruska vlada novo noto svojim zunanjim zastopnikom ter izjavila, da se sama brez dvoma ravna po tem nasvetu, ako se ji pridruži kaka velevlad ali ne, ker sama ne zasleduje nikakih koristi, a tudi ne onih ostalih vlad, pač pa noče nadalje ohraniti neskaljeno tradicionalno pri-jateljstvo mej carstvom in kitajskim cesar-stvom. Zdi se torej, da žele Rusi odvesti iz Pekina vse čete, tudi one drugih držav, predno dospe tje grof Waldersee. Temu nasvetu se pa z vsilo upira Nemčija, kateri so se brez dvoma pridružile razun Francije vse velesile. Zmagala bo seveda v tem boju le Nemčija, a toli potrebne jedinosti mej državam ne bo več in ob prihodu v Pekin Waldersee ne bo več našel ruskih, najbolj številnih čet.

Knjige in časopisi.

„Pučki Prijatelj“ ima v svoji 18. številki sledečo vsebino: Kako se može poboljšati vinski mošt za slabih godina (Nastavak). — Ne mučite životinje! — Kako se imadu kvočiti kokoši? — Kako da budu konji mirni za podkivanja? — Zimsko hranjenje ovaca. — Njega i čišćenje konja. — Da se

vino u bočvam ne uzljuti. — Utamanjivanje poljskih miševa. — Pitanja in odgovori »Puč. Prijatelja«. — Vesti iz sveta. — Domače vesti. — Gospodarske vesti i sitnice. — Razne vesti.

„Narodni Gospodar“, glasilo »Gospod. zveze«. Vsebina 17. štev.: Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo? (Dalje). — Kmetijstvo: Vinogradništvo in vinarstvo. Kako kletari? »Nova trtna bolezen«. — Mlekarnstvo in siraštvo: Kdaj in kako naj se preišče mleko? Trgovina s sirom. — Čebelarstvo: Solnčni krog in čebela. — Vrboreja. — Slošno: Resolucije II. slov. katol. shoda. Kmetova opravila v septembru. — Vprašanja in odgovori. — Sejmi. — Trgovina in obrt: Resolucije II. slov. kat. shoda. — Zadruga: Nekaj o koleku pri legalizaciji.

Dopisi.

Iz Zagreba. 3. sept. Kadarkoli se prigodom kakšne svečanosti razobesijo zastave, vselej tožijo Mažari, da se mažarska zastava ne spoštuje, kakor bi se morala, kajti Hrvati bi morali vendar znati, da je mažarska zastava državna tudi na Hrvatskem. Srbi jih grozno, da se na Hrvatskem spoštuje bolj cesarska zastava nego mažarska in da prvo razobešajo tudi mnogi meščani, dočim poslednja visi samo na takozvanih zajedniških uradih, a še tukaj mora stati straža radi varnosti za to zastavo. Gotovo jezi Mažare tudi ta straža pred njihovo zastavo, saj menda vendar dobro vedo, zakaj je postavljena: cesarska je varna in spoštovana, a mažarska je izročena varstvu redarstva. Zato »Pester Lloyd« radi tega kar besni in dokazuje, da morajo Hrvati vzeti mažarsko zastavo za državno, cesarsko naj odstranijo, a svojo naj smatrajo le za deželno zastavo; Srbi naj rabijo pa svojo kot cerkveno zastavo. Tako beremo v tem mažarsko židovskem listu, ki se smatra polu uradnim in kateremu je glavni urednik poznati Falk, ki bi vendar moral točno poznati državno ustavo in odnošaj med Ogersko in Hrvatsko, saj je večni član vseh odborov ogerskih, ki se dogovarjajo s hrvatskimi članovi o hrvatsko-ogerskih uredbah. Potem seveda ni čudno, da tajč estali mažarski časopisi vse one ustanove, po katerih je hrvatska zastava tako državna za Hrvatsko kakor mažarska za Ogersko. Po hrvatsko-ogerski pogodbi mora namreč v Budimpešti biti razobešena poleg mažarske tudi hrvatska zastava na parlamentu in na onih zgradah, kjer so delegacijska posvetovanja. Ko bi bila le mažarska zastava državna, gotovo Mažari ne bi dovolili, da tamkaj visi tudi Hrvatska, toda temu se ne morejo upreti, ker bi to bilo proti pogodbi, po kateri je Hrvatsko priznato svojstvo posebne države, kar Mažari seveda pri vsakej priložnosti zanikujejo. Oni bi radi s Hrvatsko tako naredili, kakor so z Erdeljem, pa uporabijo vsako priložnost, da Hrvatsko ponižajo. S početka jim je bila mažarska zastava na Hrvatskem znak zajedništva državnega, zdaj jim je pa to že premalo; oni hočejo Hrvatom vsiliti mažarsko zastavo za državno, a hrvatska naj bo le deželna, a kakor se kaže, ne bodo uspeli, kajti na Hrvatskem še ni tako mogočna mažarska državna ideja, kakor si tože Mažari.

Pa tudi takozvane Srbe je »Pester Lloyd« z neko izjavo razkrinkal. Znano je, da hočejo ti Srbi na Hrvatskem svojo srbsko zastavo, toda po postavi je ne smejo razobešati, ker na Hrvatskem je dovoljeno rabiti le hrvatsko zastavo. Da se more srbska zastava vendar le razobešati tudi na Hrvatskem, so jo začeli rabiti pri cerkvenih slovesnostih, češ to je cerkvena zastava in proti takej se vendar ne bode nobeden protivil, kakor se tudi papeževje nobeden ne ustavlja. Toda Srbi pri vsem tem ne smatrajo te zastave za cerkveno nego za svojo narodno, pa jim gotovo ni po volji, da jo tudi »Pester Lloyd« smatra za cerkveno a ne narodno. Hrvatske trobojnice pa ne razobeši noben Hrv, a prigodom zadnje cesarske svečanosti so v Zagrebu razobešili le cesarske zastave, ker se niso upali svoje, ali kakor pravi »Pester Lloydov« dopisnik — mažarske. Dopisnik mora že vedeti, kakšnega mišljenja so Srbi, a daje jim zares žalostno spričevalo, ko trdi o njih, da bi rajše okrasili svoje hiše z mažarskimi nego s hrvatskimi zastavami. Če pa »Pester Lloyd« Hrvatom priporoča, da naj bodo tolerantni

naproti Srbom glede zastave njihove, je to največje licemerstvo od njegove strani, saj je dobro poznato, kako so oni tolerantni na Ogerskem proti vsakemu, ki bi se usodil rabiti drugo, a ne mažarsko zastavo. Na Hrvatskem je državna zastava edino hrvatska trobojnica, priznana že po samej pogodbi od l. 1868, ter nima tukaj mesta niti za mažarsko niti za srbsko zastavo, niti je dovoljeno v tem pogledu spremeniti omenjene nagodbe brez Hrvatske, kakor bi to radi Mažari, ki v novjšem času še sami ne vedo, kaj bi začeli, da povišajo Hrvatsko ter jo spremene v mažarsko pokrajino.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. septembra

Predsedstvo katol. shoda. Častni predsedniki shoda so: Vodja Fran Povše, dr. Bauer, vseučilišni profesor v Zagrebu, dr. Tumpach, vseučilišni profesor v Pragi, dr. Oršič, kanonik na Krku. — Predsednik shoda je bil izbran dr. Ivan Šusteršič, podpredsedniki dr. Laginja, vitez Berks in svetnik Vencajz

Zborovanje odsekov. Danes se je vršilo celi dan zborovanje raznih odsekov. Tiskovnemu odseku je predsedoval dr. Gregorčič. Poročali so o znanosti dr. Opeka, o leposlovju profesor dr. Debevec, o časnikaštvu dekan Koblar, o farnih knjižnicah dr. Gruden, o ljudskem in mladinskem slovstvu Al. Stroj. — V šolskem odseku (načelnik prošt Einspieler) je predsedoval podpredsednik dr. Karlin. Poročali so dr. Gruden, dr. Karlin, dr. Lesar. — V odseku za krščansko življenje (načelnik dr. Križanič) je predsedoval podpredsednik prelat Flis ter obširno poročal dr. Fr. Ušeničnik. — Socijalni odsek je danes od 10. do 1/2. ure zboroval na stari strelišču; predsedoval je deželni odbor Fr. Povše. Prvi je obširno in poljudno poročal dr. Krek o socijalnih nalogah avtonomnih zastopov. Za njim je poročal vodja Povše o resoluciji glede kmečkega stanu in tretji dr. Žitnik o zavarovanju. Vse obravnave so se vršile mirno in stvarno; navzočih je bilo mnogo poslušalcev, večinoma kmečkega stanu. Nasvetovane resolucije so bile z malimi premembami konečno soglasno vsprejete. Odsek je popoldne nadaljeval zborovanje. — V organizacijskem odseku je predsedoval dr. Laginja, poročal dr. Krek. Obširna poročila o teh posvetovanjih objavimo jutri.

Čehi pri presvetlem knezoškofu ljubljanskem. Danes ob 10. uri dop. so prišli Čehi, ki so prišli h kat. shodu, k presv. škofu dr. A. Jegliču. Navzočni so bili državni posl. dr. Stojan, nadučitelj Kadlčák, notar in župnik Kebrle, katehet Švršćara in kapelan Světlík iz Vsetina in glavni urednik dnevnika »Katol. Listov« Fr. Zundálek iz Prage. Presv. g. knezoškof je izrazil svoje veselje, da so se v tako obilnem številu udeležili shoda kat. Čehi in se zahvalil v iskrenih besedah za izraz udanosti.

Zabavni večer v Meščanskem klubu. Kmalu po osnovalnem shodu v Alojzijevisču so napolnili prvi gostje kat. shoda vse prostore v Kat. domu. Velika dvorana s prednjimi sobami, kakor tudi pritlični prostori so bili v kratkem času prenapolnjeni; veliko število gostov ni moglo dobiti več prostora. Meščanski klub je priredil tudi v resnici večer zabave in nekaljenega veselja, kateri je omilil dragim gostom njihovo bivanje med ljubljanskimi somišljeniki, klub sam pa je pridobil mnogo na ugledu in vplivu. — Ker je bila vojaška godba radi obletnice cesaričine smrti odpovedana, je mesto nje sviral orhester »Ilirija«; igral je na splošno zadovoljstvo skoro same slovenske komade. Najbolj pa je povzdignil večer izvrstno izvežbani pevski zbor naših vrlih kršč. soc. delavk. Pod vodstvom skladatelja Ferjančiča so nastopale, odlične s trobojnicami, ter zlasti s prelepimi narod. pesnimi zaslužile burno pohvalo, ki je sledila vsakemu nastopu. Zlasti češki gostje niso mogli prehaliti izbornega petja. Smelo trdimo, da na Slovenskem nimamo ženskega pevskega zbora, ki bi se mogel kosati z zborom naših delavk. — V imenu Meščanskega kluba je nagovoril s krepkimi besedami zbrane goste gosp. Ledenik. V prvi vrsti

je pozdravljaj došle severne brate češke in vrle Hrvate. Povdarjal je, da jedna vez je, ki družni nas avstrijske Slovence med seboj, katera nas navdušuje k skupnemu delu, in ta vez je odločna katoliška zavest. Čehi, Hrvati in Slovenci oklenimo se še tesneje svojega gesla, tistega gesla, v čegar imenu se sklicuje II. slov. kat. shod, in to geslo je: Vse za vero, dom in cesarja! — Gromovito pritrjevanje je pozdravilo te besede govornikove. Nato je zasvirala godba cesarsko himno; vse občinstvo je vstalo s sedežev in glasno zapelo cesarsko pesem. Ta prizor je povedal več nego vsak govor, kako udan je naš katoliški narod svojemu vladarju. — Gosp. Karol Pollak je tudi vznesenimi besedami in imenom Mešč. kluba pozdravljaj in zahvaljeval goste. Pomenljive so bile zlasti njegove besede, da Mešč. klub sicer ni ravno kdove kako mnogobrojen, a tisti, ki so v njem, so odločni. Odločnosti treba nam in neustrašenosti, ko se borimo za svoje ideale, za vero in dom; posebne odločnosti nam treba, ako delujemo za uresničenje namenov II. slov. kat. shoda, in posrečilo se nam bode gotovo, saj nas navdaja z najboljšim upanjem že molitev sv. očeta Leona XIII., s katero priporoča on naš shod Najvišjemu. Občinstvo je gosp. govornika najživahneje aklamiralo. — Gosp. komisar A. Janežič je v veselem tonu obrazložil namen Mešč. kluba, prešel potem na razmere, radi katerih se je osnoval kljub vsemu nasprotstvu; dejal je: živimo v dobi, ko gre huda za denar, prepričanja je malo, fraz pa veliko. V znamenju fraz in laži se dela umetna znana »farška« gonja; a to vas ne sme strašiti. Ravno Mešč. klub je prevzel v Ljubljani nalogo, da zbira krog sebe vse tiste, ki so zdravega mišljenja. Naj ima ta ali drugi duhovnik svoje napake, ali to nam še ne daje niti najmanjšega povoda, da bi se odpovedovali veri in duhovnikom; to bi bilo ravno tako — je dejal gosp. govornik — kakor če bi meni napravil čevljar preozke čevlje, da bi mi provzročili kurja očesa, in jaz bi radi tega hodil potem vedno — bos, ker se mi je jeden čevljar zameril. Povedal je g. komisar še več lepih mislij, živahno pritrjevanje je spremljalo njegove besede. — G. drž. poslanec Povše je govoril o slovanski vzajemnosti na podlagi slovanske narodnosti in vere krščanske; nedostaje nam prostora da bi navajali njegov res prekrasni govor. — Dr. Opeka je dejal, da velika daljava ni mogla ugasiti ljubezni in tako so prihiteli mej nas tudi bratje Čehi. Nazdravil je zastopnikom češkega naroda. Dr. Hruban se je v zahvalnem svojem govoru spominjal slovenskih zastopnikov v drž. zboru, ki so ostali zvesti Čehom, ter je nazdravil slovenskim drž. poslancem v prvi vrsti načelniku »Slovenske krščanske narodne zveze« g. vodji Povšetu. Navzoče občinstvo je priredilo g. Povsetu srčno ovacijo. Dr. Hruban obsodil je ob enem pisavo »Slov. Naroda«, ki pravi, da je vsak »klerikalec«, kdor se poteguje za vero katoliško, ter je nazdravil slovenskemu ženstvu, kot mogočnemu faktorju krščanske vzgoje. Nadučitelj Kadlčák je vzdignil kupo vsem sinovom Triglavu. Pevke »Slovenskega katoliškega društva za delavke« so z lepimi narodnimi pesmimi zaključile večer, občinstvo pa je ob zvršetku skupno zapelo »Hej Slovani«!

Strossmayerjev jubilej povodom 50letnice škofovanja je bil v Djakovu v vsakem oziru veličasten. Zbralo se je mnogo odličnih čestilcev hrvatskega mecen iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine in Istre. Zastopani so bili razni stavovi po uglednih možeh, da slave velikega biskupa; mej drugimi so bili biskupa Marcetić iz Dobrovnika in pomožni dijakovski Voršak ter nadbiskupa Stadler in Posilović. Biskupu je častital tudi nadvojvoda Leopold Salvator. O tej pomenljivi slavnosti hočemo še poročati.

Umrl je umirovljeni župnik Ant. Lenasi v Kamniku na Mali Šmaren zadet od mrtvouda. Služboval je nazadnje kot župnik v Ihanu. Ranjki je bil rojen 17. septembra 1841. v Hrenovcih in v mašnika posvečen 1865. leta. K zadnjemu počitku ga je včeraj spremilo lepo število gg. tovarišev. Naj v miru počiva!

Skrajna nedostojnost »Narodova«. Sinočni »Narod« piše o katol. shodu: »Kle-

rikalci vedo dobro, zakaj so prav na današnji dan določili začetek kat. shoda. Danes je namreč češpljev semenj in ta je pripeljal marsikoga v Ljubljano, ki bi samo radi kat. shoda gotovo ne bili prišli. Klerikalni agitatorji hodijo danes ves dan po mestu in nagovarjajo na semenj došle žene, naj pridejo na katol. shod, da bo tam pet škofov in še jeden v rudeči kiki«. — Takih podlih poročil je polno natresenih v sinočnem »Narodu« in tak umazan list se še čudi, zakaj njegov poročevalec ni dobil vstopnice za shod!

Umrl je včeraj zvečer nagloma tukajšnji hišni posestnik in lastnik pivarne g. Jan. Dejak. Danes popoldne ob 3. uri so prepeljali truplo v Senožeče.

Premovanje konj na Vrhniki se je vršilo 6. septembra za politične okraje ljubljanske okolice, Logatec in Postojna. Prigrali so 13 kobil z žrebeti, 9 mladih kobil in 8 žrebet. Premije so dobili: Za kobile z žrebeti prvo državno darilo (70 kron) Franc Mrak s Plešivce, drugo (40) Jernej Jeraj s Sinje gorice, tretje (30) in srebrno svetinjo V. Bolafio iz Ljubljane, četrto (30) B. Semrajec s Tomačevega, peto (30) M. Ogrin s Stare Vrhnike; po 20 kron so dobili Josip Rovtar iz Podsmreke, Fr. Novak s Plešivce, Jos. Persin iz Prevalj, A. Rovtar iz Podsmreke; srebrno svetinjo je dobil J. Marinko iz Zunanje gorice. — Za mlade kobile: Prvo darilo (50 kron) Ana Šterle iz Matenj, drugo (40) J. Logar iz Vuzdenca, (tretje (30) M. Šemerl s Sinje gorice, srebrno svetinjo J. Jeraj s Sinje gorice. — Za žrebete: Prvo darilo (20 kron) Fr. Mrak s Plešivce, drugo (10) Ig. Česenj iz Št. Vida, srebrne svetinje J. Per s Sapa, J. Jeraj s Sinje gorice, J. Kanc iz Podsmreke. — Dne 7. septembra je bilo premovanje v Ribnici. Prigrali so 12 kobil z žrebeti, 5 mladih kobil in 5 žrebet. Premije so dobili: Za kobile z žrebeti: Prvo državno darilo (70 kron) Fr. Grebenc iz Vel. Lašč, drugo (40) Fr. Marolt s Pustega hriba, tretje (30) J. Česarek iz Dolenjevasi, četrto (30) J. Drobnik iz Pugleda, peto (20) J. Riegler iz Prapreč. Za mlade kobile: 50 kron J. Pelc iz Ribnice, za žrebete dr. T. Rudež iz Ribnice; ker se je odpovedal darilo, dobil je srebrno svetinjo; 30 kron je dobil J. Levstek iz Bukovce, po 20 kron Fr. Prijatelj iz Gor. vasi in J. Česarek iz Dol. vasi, srebrno svetinjo je dobil Jos. König.

Premije za učitelje. Prof. Fr. Metelka premije so podeljene za leto naslednjim gg. učiteljem: Antonu Smerdelju, Št. Tomašiču, Jos. Čerinu, Leop. Punčuhu, K. Završniku in Ul. Konjarju. — Premije vrtarskega društva so pa dobili gg.: V. Sadar, Val. Burnik in Iv. Žirovnik.

Bohinjska železnica. Iz Gorij se nam piše: Pri zadnji komisiji so določili kolodvore na Dobravi, v Bledu in v Štengah. Dovolite, da izrazimo svoje pomisleke, dokler je še čas. Dobrava se nam ne zdi primeren kraj za kolodvor. Vas šteje le nekaj hiš in je bolj v skritem kraju. Tudi nima nobene posebne prometa. Nasprotno pa so prezrli Gorje z lepo okolico, ki ima jako veliko prometa. Že sedaj imajo Gorje nad 100 vagonov prometa. In na to se mora ozirati pri gradnji nove železnice. V gorjanski občini je precej rude, krede za cement, šote in veliko vodne moči. Drugi kolodvor hočejo graditi v takozvani Zaki, kjer bi preje slišal divjega nego domačega petelina in kjer ni nobene prave poti. Zakaj ne bi bil kolodvor na Rečici, kjer je sredi mej Gorjanci in Bledom in se križajo že lepe okrajne ceste? Tretji kolodvor bo menda v Štengah, kjer je sicer precej tovarnega, a malo osebnega prometa. Četrty kolodvor menda nameravajo na vrhu Bače.

Efektno tombolo s 1000 sredkami a 40 h je dovolilo ministerstvo gasilnemu društvu v Kranju.

O požaru v Šmarjeti pri Novem mestu nam poročajo dodatno, da se ceni skupna škoda na 60.000 kron.

Učiteljske premembe na Štajarskem. Imenovani so: Simon Meglič, učitelj na Vranskem, nadučiteljem istotam; Ferdinand Rosenstein, učitelj na Sladki gori, nadučiteljem v Stranica; Beno Serajnik, učitelj v Čadramu, učiteljem na ljudski šoli s slov. učnim jezikom v Konjicah; Matilda Vidmajer, začasna učiteljica v Čadramu, za

učiteljico v Zibiki. Kot suplenta (suplenti) za dobro potrebovanja sta nastavljeni: Mihael Roš v Dolu, Karol Hlebec v konjski okolici; Beti Supanek na Vranjem in Ida Mazi v Trbovljah.

Knezoškof lavantinski dr. Mihael Kapotnik so že danes opoldne došli na stol. shod.

Ljubljanske novice. Na gradu bodo danes zvečer oddali 21 strelcev iz topov povodom bakljade, ki jo priredi obmih zvečer „Slov. kršč. soc. zveza“ v procesarjeve 70letnice. — Tatvina. Jugovic iz Male vasi je ukradla včeraj na trgu Mar. Modic par čevljev. Ko so jo prijeli, našli so v košari še tri pare čevljev in več kosov mesa. Pri zaslišanju se je izgovarjala, da je bila pijana. Seveda ji pri sodišču ni nihče verjel. — Uro prodajal je včeraj po Vodmatu neki Bricej iz Zavora. Stražnik mu je zmedel kupčijo, ker je dognalo, da je ura ukradena And. Rem-Zadvora.

Na včerajšnji živinski semenj so signali 1451 konj in volov, 379 krav in 84 telet, torej skupno 1964 glav. Vole so skupili večinoma trgovci z Moravskega in Slovenskega.

Mestna posredovalnica za delo in službe je razširila svoje delovanje sedaj tudi na posredovanje dijaških stanovanj. Tako dobe stariši pojasnilo glede primernih stanovanj in hrane svoji deci, katero pošiljajo v Ljubljano v šolo. Nasprotno pa zvedo tudi mladi stanovanj in hrane, kdo da išče delo in oskrbo svoji deci. Za posredovanje se uplačati 40 vinarjev vpisnine.

Mestna ljudska kopel. Od 26. avg. do 1. septembra letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 528 kopel in sicer za moške 410 (283 pršnih 127 kadnih) in ženske 118 (23 pršnih pa 95 kadnih.)

Razglas. C. kr. trgovinsko ministerstvo je obvestilo trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani, da se je s cesarskim ruskim ukazom, objavljenim v zbirki ruskih zakonov št. 84 dne 8. avgusta, odredilo povišanje večjega dela carinskih postavkov ruskega generalnega tarifa. Zaznamek blaga, na kakor in navedbe, za koliko se je zvišala cena, se lahko pogleda v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Zdravje v Ljubljani. Od 26. avg. do 1. septembra je bilo 21 novorojencev, 25 jih je umrlo in sicer 3 za jetiko, 2 za vnetjem sopilnih organov, 20 za različnimi boleznimi, med njimi je 10 tujcev, 13 iz zapodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 3 za škrlatno, 1 za tifusom, 1 za oslovskim kašljem in 1 za trachom.

Proti dvoboju v armadi je pričel krakovski »Czas« odločno akcijo. »Czas« trdi, naj se izjavi državno sodišče, v katero je kaznovanje od strani vojaške oblasti radi odklonjenega dvoboja ilegalno, ker dvoboj prepoveduje vera in postava. »Czas« predlaga veliko parlamentarno akcijo proti dvoboju v armadi, da tako vlada izjavi, ali je krščansko naziranje o dvoboju zavira dobiti lastniške časti.

Velikansk most bode zidala vlada Argentine v Montevideu. Most bode veljal milijonov kron.

Grozovit umor v Konicu. 18letni mladošolec Winter iz pruskega mesta Konica je dne 11. marca t. l. nenadoma izginil. Odšel je omenjenega dne na sprehod, a vrnil se ni. Njegov gospodar, pri katerem je stalnoval, je drugi dan telefonično obvestil o njegovem izginotju, kateri so takoj prišli iz Prehlave, da iščejo sina. Vse iskanje je bilo brezuspešno. Tretji dan so preiskovali malo jezer, takozvani »Mönchsee«, katero je le nekaj milj od Konice. Na njem je bil najhmem plota ločeno od žive vode vske sinagoge. Jezero je pokrivala tenek led; kar zapazijo ob bregu pod vodom neki platneni zavitek. Ko je policija prišla na kraj, so našli človeško truplo brez glave, ki je pokazala grozna slika. Skrbno zavito v papir so našli človeško truplo brez glave, brez rok in nog. Nesrečni oče je spoznal v njem svojega sina. Dva dni pozneje so našli na evangelijskem pokopališču človeško roko. Na roki je bila še mehka, je morala biti gotovo mlajša, preden je bila v zakurjeni sobi. V terek dne 12. marca, torej teden pozneje, so se enkrat preiskali jezero; in prav na istem mestu, kjer je bil najhmem plota, so našli sedaj gorenji del člo-

veške noge. Posamezni udje so bili spretno odrezani in iz vseh je bila vzeta vsa kri. Zato se je mislilo, da se je dogodil židovski ritualni umor. Zdravniki so zatrjevali, da je bil umorjeni dijak Winter čisto sleđen. Oblike, ure z verižico in pozlačeni gumbi niso našli. Tudi niso mogli najti glave, leve roke, desne noge in spodnjega dela leve noge, manjkal je tudi skoro ves drob. Obljubljeno je bilo veliko plačilo onemu, ki bi našel zločinca. Minister je to nagrado visoko povišal. Na vel. nedeljo so našli trije mladeniči na 2 km. oddaljenem travniku papirni zavitek, v njem je bila glava. Zavita je bila v prav tak papir, kakor trup, zraven je bil ženski robec z znakom A. Sluga dež. sodišča Fiedler je naznanil sodišču, da je videl na vel. petek žida Izraelskega z vrečo na hrbtu, v njej pa je bilo nekaj okroglega, kakor zelena glava. Tja je šel lepo snažen in čist, vračal se je pa z blatnimi čevlji in s prazno vrečo. Prijeli so takoj njega in ženo njegovo; on sicer taji, da bi bil z umorom v zvezi, a oba sta se v preiskavi zapletala ter si z izjavami nasprotovala. Žid Izraelsky je bil že večkrat kaznovan, je udan pijači in rad krađe. Kakor smo že sporočili, je bil Izraelski oproščen.

Društva.

(Katoliško izobraž. društvo sv. Jožefa v Tržiču) vabi vse ude na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 16. t. m. ob 11. dopoldne v društvenih prostorih. Na dnevnem redu: 1. pozdrav predsednika, 2. volitev novega odbora, 3. slučajnosti.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Tržič in okolico) sklicuje v nedeljo 16. t. m. ob 4. popoldne v prostorih g. Perneta občni zbor. Na dnevnem redu: 1. poročilo tajnikovo o delovanju podružnice, 2. poročilo blaginjsko, 3. volitev novega odbora, 4. raznoterosti.

(Vabilo) k slavnosti povodom blagoslovljenja gasilnega doma in gasilne brizgalne, katero priredi prostovoljna požarna bramba v St. Rupertu v nedeljo, dne 16. septembra 1900. Vspored: 1. Ob 9. uri dopoldne vsprejem gostov. 2. Ob 10. uri dopoldne sv. maša. 3. Po sv. maši skupni odhod k blagoslovljenju doma in brizgalne. 4. Po blagoslovljenju društvene vaje. 5. Ob 4. uri popoldne tombola v prostorih gostilne pri »Frelihu.« 6. Prosta zabava. Vspored petja pevskega zbora iz St. Ruperta: I. Ang. Hribar: Naša pesem, moški zbor. II. H. Volarič: Opomin k petju, mešani zbor. III. P. Hug. Sagner: Na planine, moški zbor. IV. Stanko Pirnat: Kukavica, mešani zbor. V. Jezovnik: Narodne: a) Slovenski smo fantje, b) Je pa davi slanica pala, c) Bog je vstvaril zemljico, moški zbor. VI. M. Hubad: Čukova ženitev, mešani zbor. Pri slavnosti in veselici igra godba na rog. Prostovoljno poklonjena darila se hvaležno sprejemajo.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda v Marnbergu) je imela dne 9. t. m. občni zbor in veselico pri »Stari pošti.« Vse se je vršilo v lepem redu. Volil se je novi odbor. Predsedništvo je prevzel vsled soglasne volitve g. notar Bežan. On je imel tudi prvokrat v Marnbergu slavnostni govor, ki je vzbujal občno odobravanje. Zgodovinsko je dokazoval, s kako velikimi zaprekami se je razvijal slovenski narod, povdarjal je, kako tudi sedaj Nemci, Lahi in Madžari prežijo in stiskajo Slovence. Toda ravno veliki napredek v vseh strokah človeškega znanja in narodnega gospodarstva v sedanjem času kaže, da smo žilav trden, pred vsem pa zelo inteligenten narod. Obmejni Slovenci nočemo zaostati; zato podpiramo družbo sv. Cirila in Metoda, ker dobro vemo, da so nemške šole v tem okraju najbolj sovražne napredku našega ljudstva. Potem so odmevale pesmi dobro izurjenega moškega in mešanega zbora po dvorani. Franc Pahernik je na glasovirju vzbujal milodoneče glasove. Ta dan so se slišale krasne napitnice na čast obitelji Pahernikovi, ki je stebel podravskih Slovencev, na čast narodnemu učiteljstvu, ki je bilo celo iz Maribora in St. Jurja ob juž. žel. zastopano. Le škoda, da v Marnbergu nimamo takih učiteljev, ker tukajšnja šola ima le nasprotnike slovenske mladine. Zato želimo v Marnbergu narodno šolo z narodnim učiteljstvom, in ker nam je dežela s svojim krajnim, okrajnim in deželnim šolskim svetom ne privošči, napeli bomo vse moči, da prej ko mogoče postavimo s pomočjo družbe sv. Cirila in Metoda slovensko šolo. Ptuj-ska posojilnica nam je že darovala v ta blag namen 200 K, naša »Straža« 300 K; in tako upamo, da se bodo žalostne šolske razmere tega kraja zboljšale, ker tudi šola na Muti izvrstno napreduje. Slovenci vseh pokrajin! pomagajte nam čuvati in vzdržati slovensko mejo!

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Mih. Sajé, župnik v Štangi, 5 kron. — G. Josip Seigerschmied, župnik v Zaplani, 10 kron.

Za dijaško kuhinjo v Novem mestu: G. Mih. Sajé, župnik v Štangi, 5 kron.

Za dijaško kuhinjo v Kranji: G. Mih. Saje, župnik v Štangi, 2 kroni.

Za pogorelce v Ribnem in drugod: Gospod Mih. Saje, župnik v Štangi, 6 kron.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 11. septembra. Včerajšnjega zadušnega opravila v dvorni župni cerkvi se je udeležil cesar, nadvojvode in nadvojvodinje, dvorni dostojanstveniki, ministri, namestnik grof Kielmansegg ter razni drugi vojaški in civilni dostojanstveniki.

Jaslo, 11. sept. (C. B.) Cesar je sinoči došel z Dunaja in se podal danes zjutraj v spremstvu vojaških atašeev k manevrom. Ob 10. uri 35 minut se je burno pozdravljen povrnil nazaj.

Dunaj, 11. septembra. Razpuščen državni zbor daje sedaj politikom največ posla. Načelniki klubov nemških strank se zbero koncem meseca septembra v posvet glede priprav za volitve. — Izvrševalni odbor mladočeške stranke je imel včeraj sejo, v kateri se je določil oklic na volilce.

Dunaj, 11. sept. (C. B.) Današnja »Wien. Zeitg.« objavlja odlok finanč. ministra glede izdaje bankovcev po 20 kron, ki se prične potem avstro-ogerske banke dne 20. t. m.

Trst, 11. septembra. Bivši poslanci d'Angeli, Cambon in Hortis ne mislijo več nastopiti kot kandidati za državni zbor.

Lino, 11. sept. »Linz. Volksblatt« naznanja, da bo kat. ljudska stranka podpirala vladin gospodarski program.

Praga, 11. sept. Proti Breznovskemu bo v Pragi v splošni volilni skupini kandidiral prof. Masaryk.

Olomuo, 11. septembra. Pri zadnji sokolski slavnosti je prišlo mej Čehi in Nemci do resnih nemirov. Policija je prišla 24 oseb. Več oseb je bilo bolj ali manj nevarno ranjenih. Nekemu orožniku je doslej neznani izgredek prestrelil čelado.

Levov, 11. sept. Vlada je v podporo po uimih poškodovanim dovolila kredita 2³/₄ milijonov kron.

Pariz, 11. sept. Umrli je škof v Aix-u, Gouche-Soulaid.

Washington, 11. sept. Predsednik Mac Kinley je vsprejel kandidaturu republikanske stranke za prihodnjo predsedniško dobo.

Newjork, 11. sept. Guverner v Teksasu naznanja, da je bilo povodom nevihte dne 9. t. m. v Golverstonu ponesrečenih do 3000 oseb. Škoda je ogromna.

London, 11. septembra. »Daily Mail« poroča iz Picksburga: Angleške čete so morale ostaviti Betlehem, Furiesburg, Senekal in Ladybrand, katere kraje so Buri znova zasedli.

Kapstadt, 11. sept. General Buller je 9. t. m. zjutraj prekoračil Mauchberg, kakih 10 milj vzhodno od Lydenburga, ter zopet zadel na sovražnika. Pokanje topov se je čulo do Lydenburga. — General Methuen je na potu iz Mafekinga v Lichtenburg.

Newjork, 11. septembra. »Tribune« poroča: Ako poslanik Conger ne bo imel tehtnejih razlogov za bivanje v Pekinu, bo takoj odpotoval v Shanghai. Ameriški vojaki ostanejo v Pekinu do 1. oktobra.

Umrli so:

6. septembra. Pavla Slana, narednika hči, 3 mesece, Poljanska cesta 60, črevesni katar, V hiralnici:

8. septembra. Marija Černe, delavca žena, 58 let, naduha.

V bolnišnici:

6. septembra. Mihael Slejko, gostač, 66 let, paralytic cordis.
7. septembra. Marija Bovha, delavca žena, 40 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrar	Nebo	Padavina v mm.
10. 9. zven.	737,1	15,9	sr. sever	jasno	
11. 7. zjutr.	738,0	12,7	sl. jvzh.	megla	
11. 2. popol.	737,6	20,0		oblač.	0,5

Srednja včerajšnja temperatura 17,8°, normale: 15,6°.

„UNIO CATHOLICA“.

Pri zadnjem občnem zboru **vzajemnega zavarovalnega društva „Unio catholica“** na Dunaju se je sklenila povodom desetletnega obstanka tega društva sv. Očetu adresu, katerega se je 18. avgusta t. l. odposlala. Ravnatelj baron Kalbermatten dobil je nato od Njegove eminence kardinala Rampolla sledeče, delovanje društva priznavajoče pismo:

„Visokorodni gospod!

Z velikim veseljem predložil sem svetemu Očetu adresu društva „Unio catholica“. Sv. Oče blagovolil je isto s srčnim priznanjem sprejeti ter mi naročil v Njegovem imenu Vašej visokorodnosti in po Vas vsakemu posameznemu društvenemu članu se zahvaliti rekoč, da je iz srca rad podelil društvu apostolski blagoslov.

Naročilo Njegove Svetosti izvršujoč in obenem na Vaše cenjeno pismo z dne 18. avgusta t. l. odgovarjajoč ostanem s naklonjenostjo za usluge pripravljen. 813 1—1

V Rimu, dne 24. avgusta 1900.

M. kardinal Rampolla t. r.“

Marija Sever

učiteljica za glasovir.

stanuje na Jurčičevem trgu št. 3. Govoriti je ž njo vsak dan dopoldne od 10 do 12 ure. 803 2—1

Kočija

lahka, polkrita, za dva konja je prav v ceno na prodaj.

Garich, sedlar

812 3—1 v Ljubljani, Rimska cesta.

Za šolska darila

priporoča

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani naslednje povesti za mladino:

„Ljubite svoje sovražnike“ — s podobami.
„Marijina otroka“ — s podobami.
„Maron, krščanski deček z Libanona“ — s podobami.

Cena broširanemu eksemplaru 40 h, kartonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezih po raznih cenah.

Službo išče

spreten **orglavec**, ki bi sprejel tudi cerkveništvu ali tajništvo. Nastopil bi o novem letu. 807 3—1

Več pové upravništvo „Slovenca“.

V najem se dá

lepa klet ob cesti

pri Mariji Novák

800 (2—2) Štepanja vas št. 25

Najnovejši brevir!

Pustetova izdaja l. 1900.

(4 zvezki, 15,5 cm × 10 cm.)

Vsi zapovedani godovi novejšega časa so na dotičnem mestu; mudljivo citiranje se je nadomestilo večinoma s popolnim berilom.

— Cene: —

V usnji z gibčnim hrbtom in rudečo obrezo K 31-20
Isti vez z zlato obrezo K 33-60
V finem šagrinu z rudečo obrezo K 36—
Isti vez z zlato obrezo K 38-40

Propriji za ljubljansko, krško, lavantinsko ali za hrvatske škofije se računajo posebej.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Malinčev sirup

lekarnarja Piccoli-ja
v Ljubljani

se prireja kar najskrbnejše iz dišečih gorskih malinovitih jagod v srebrnem kotlu s pomočjo para in je torej najbolj čist izdelek nepresežne kakovosti ter naj se ne zamenjava z malinovitim sokom, ki je v prodaji in je navadno umetno prirejen, imajoč v sebi zdravju škodljive snovi in baker.

Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterizovana, velja K 1-30. Razpošilja se tudi v pletenih steklenicah po 10, 20 in 40 klgr. ter se 1 kilo zaračuna s K 1-10, 100 kilogr. — 100 kron.

Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franco po vsi avstro-ogerski monarhiji proti povzetju s K 5-30. 589 11

Čopice

za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbiri v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškankulce. 228 16 11-4
Vnanja naročila proti povzetju.

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem zistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napravo po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc, vermut, ruski pelinovec, češki liker, kimel po 80 kr.; slivovec, rum, češnjavec, alaš, alpski liker po 85 kr. in kenjak, benediktinec, chartreuse, plzenski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštne nakaznici, po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljati pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,
Trst,

612 50-28 Via Belvedere št. 23.

Radi izredno slabe kupčije
prodajam
raznovrsne

**grobne
spomenike**

iz zaloge
po čudovito nizkih
cenah

Ignacij Čamernik,

kamnosek v Ljubljani,

802 (3-3) Poljske ulice št. 49
poleg Šreinerjeve pivarne.

Dijaki in gospodje

se vzemó

na hrano in stanovanje
na Poljanski cesti št. 5.

795 3-2

Ana Merješič.

Učenec

se sprejme v trgovino

Frid. Homann-a

v Radovljici. 806 3-1

Cesarja Franca Jožefa I. mestna višja deklška šola v Ljubljani.

(S pravico javnosti, podeljeno z odlokom vis. c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dne 12. julija 1900, št. 18.588.)

Gosposke ulice šte. 8.

Šolsko leto 1900/1901 se prične dne 19. septembra t. l.

Vpisovanje bode dne 15., 16. in 17. septembra vsak dan dopoldne od 11.—12. ure v ravnateljevi pisarni.

Deklice, katere želé vstopiti v mestno višjo deklško šolo, morajo se v spremstvu starišev ali njih namestnikov osebno ogledati ter se izkazati z izpričevali o svojem dosežanju šolanju, za sprejem v I. letnik pa posebej z izpričevalom 8. razreda ljudske ali 3. razreda meščanske šole in z dokazom, da bodo dopolnile 14. leto vsaj v prvem polletju šolskega leta. Imenovana šolska izpričevala more nadomestiti tudi sprejemni izpit.

Vsa deklška plača pri vpisovanju 2 gld. prispevka za učila, gojenke I. letnika pa poleg tega še 2 gld. vzprejemnine. Šolnina znaša 10 gld. na leto.

Obvezni učni predmeti so: veronauk, slovenščina, nemščina, francoščina, zgodovina, zemljepis, matematika, fizika, prirodopis, risanje, ročna dela, odgojeslovje, gospodinjstvo, zdravoslovje, — **prostovoljni pa:** lepopisje, laščina, telovadba, petje, stenografija.

Zavod ima značaj srednje šole, podpirata ga država in dežela kranjska, na njem poučujejo večina profesorji c. kr. srednjih šol.

Proti koncu tekočega meseca se otvori, ako se oglasi zadostno število kandidatinj, še poseben trgovski tečaj, za katerega se sprejemajo oglašila od 20.—24. septembra.

Natančnejša poročila daje ravnateljstvo.

V Ljubljani, dne 3. septembra 1900.

784 3-3

Ravnateljstvo cesarja Franca Jožefa I. mestne višje deklške šole.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in

984 110 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Dunajska borza.

Dne 11. septembra.

Skupni državni dolg v notah	97-70
Skupni državni dolg v srebru	97-30
Avstrijska zlata renta 4%	116-75
Avstrijska kronna renta 4%, 200 kron	97-90
Ogerska zlata renta 4%	115-05
Ogerska kronna renta 4%, 200	90-90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1705-—
Kreditne delnice, 160 gld.	165-50
London vista	242-07 1/2
Nemski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-25

20 mark	23-64
20 frankov (napoleonov)	19-30
Italijanski bankovci	90-30
C. kr. cekini	11-51

Dne 10. septembra.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	172-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-—
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141-25
Dunavske vravnave srečke 5%	251-50

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-20
Prioritetne obveznice državne železnice	—
južne železnice 3%	317-—
južne železnice 5%	119-75
dolenjskih železnice 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	390-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	360-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42-65
Ogerskega 5	20-75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-50
Rudolfove srečke, 10 gld.	63-—

Salmove srečke, 40 gld.

St. Genois srečke, 40 gld.

Waldsteinove srečke, 20 gld.

Ljubljanske srečke

Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.

Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.

Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.

Akcije južne železnice, 200 gld. sr.

Splošna avstrijska stavbinska družba

Montanska družba avstr. pian.

Trboveljska premogarska družba, 70 gld.

Papirnih rubljev 100

170-—

189-—

—

47-—

267-—

6130-—

806-—

113-50

154-—

474-—

480-—

255-25

Št. 28.645.

Oklic.

809 3-1

Kontrolni shod c. kr. deželnih brambovcov in nadomestnih brambovcov bode letos v Ljubljani

dne 2. oktobra ob 9. uri dopoldne

v domobranski vojašnici.

K temu shodu priti je vsem v Ljubljani bivajočim brambovskim nadomestnikom, niso letos niti kot novinci izurjeni, niti k orožnim vajam poklicani bili.

Naknadni kontrolni shod bode

dne 20. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne

tudi v domobranski vojašnici.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dne 1. septembra 1900.

Lepo posestvo:

hiša s sedmimi sobami, tremi kuhinjami, hlevom, podom, velikim skladiščem, vrtom in poljem (6 1/2 orala) tik hiše — se prostovoljno prodá ali tudi v najem dá. Posestvo je v bližnji okolici mesta, le četrt ure od Ljubljane.

Ravnatom je na prodaj tudi

oprava za specerijsko trgovino in blagajna Wertheimerca

3. velikosti.

Več pové upravništvo »Slovenca«.

794 3-2

Pričetek šole.

Na c. kr. obrtnih strokovnih šolah v Ljubljani (strokovna šola za obdelovanje lesa z oddelki za mizarstvo, strugarstvo, rezbarstvo in podobarstvo, ter strokovna šola za umetno vezenje in čipkarstvo) se prične šolsko leto

dne 19. septembra.

Na novo vstopajoči učenci in učenke se morajo v spremstvu svojih starišev ali njihovih namestnikov dne 17. ali 18. septembra zgledati pri ravnateljstvu v Zatiškem dvorcu, Stari trg št. 36.

S seboj jim je prinesiti izpustnico ljudske šole in dokaz, da so dovršili 14. leto.

V javno risarsko šolo za moške in za dame se sprejema tudi med letom dokler je kaj prostora.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1900.

785 3-2

C. kr. ravnateljstvo.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najvarnejšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavic.